

Kvægøkonomisk nyhedsbrev

Af Jannik Toft Andersen

Videncentret for Landbrug, Kvæg, Team Bedriftsledelse

jta@vfl.dk

nr. 1, 20. februar 2012

Tingenes tilstand her og nu

I 1. kvartal 2012 forventes der for det gennemsnitlige kvægbrug et driftsresultat pr. kg mælk på 23 øre. Resultat pr. kg mælk er dermed faldet til omkring samme niveau som i foråret 2011. Både mælke- og oksekødsmarkedet er kendetegnet af et svagt nærmarked, hvor markedet primært bliver drevet af efterspørgslen fra fjerne markeder. Den ledende danske rente er stadigvæk lavere end den ledende rente i Eurozonen.

- "Mælk minus foder" ligger i øjeblikket på 1,33 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige konventionelle mælkeproducent og på 1,23 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige økolog.
- Afregningsprisen er pt. 2,59 kr. pr. kg konventionel standardmælk og tilsvarende 3,17 kr. pr. kg økologisk standardmælk. Siden nytår er mælkeprisen blevet sænket med 5,5 øre. Mens det europæiske nærmarked ligger underdrejet er der tegn på, at det globale mælke marked har stabiliseret sig. Efterspørgslen uden for Europa forventes at trække mælke markedet i den kommende tid.
- Mens oksekødspriserne faldt i 4. kvartal 2011, så er oksekødspriserne igen steget i 2012. Denne prisudvikling forklares med mange fremrykkede slagtninger af handyr, så disse kunne tælles med i referenceperioden for det afkoblede handyrtillæg. Ligesom for mælk bliver oksekødsmarkedet holdt oppe af eksportefterspørgslen uden for EU.
- Kornpriserne er på et forholdsvis højt niveau, og der har været stigende trend de sidste uger, men markedet er meget nervøs i øjeblikket. Klimatiske forhold forventes at få stor betydning for prisdannelsen de næste måneder.

- Som konsekvens af de seneste ugers stigende kornpris, er priserne på de konventionelle fodermidler også stigende. Vinteren har budt på store stigninger i de økologiske fodermidler, hvilket skyldes dårligt høstudbytte samt proteinskandalen i Italien.
- På grund af de svage vækstudsigter og gældskrisen forventes der forsat renter på et lavt niveau. Der er sandsynlighed for yderligere lavere renter, dog er det sandsynligt, at bidragssatser vil stige. Danmark betragtes i øjeblikket som sikker tilflugtsvaluta, derfor er nationalbankens udlåns rente lavere end den ledende ECB-rente.
- Ligevægtsprisen på kvotebørsen i februar forventes at ligge mellem 1,01-1,06 kr. pr. kg mælk, og er dermed næsten uændret i forhold til november børsen.
- Den foreløbige mælkeindvejning ligger pt. et halv procentpoint under fuld kvoteudnyttelse. Siden uge 45 har mælkeindvejningen ligget over indvejningen de foregående 2 år. Dog har det meget kolde vejr de seneste 2 uger medført et fald i indvejningen på det allerseneste. Samlet set forventes, at Danmark kommer tæt på fuld kvoteudnyttelse i 2011/12.

Driftsresultat pr. kilo mælk

Resultatet pr. kg mælk for det gennemsnitlige konventionelle kvægbrug forventes i 1. kvartal af 2012 at blive på 23 øre. Dette er et fald på 7 øre i forhold til forrige kvartal. Driftsresultat pr. kg mælk har været faldende siden 3. kvartal 2011, og ligger i øjeblikket cirka på samme niveau som i foråret 2011.

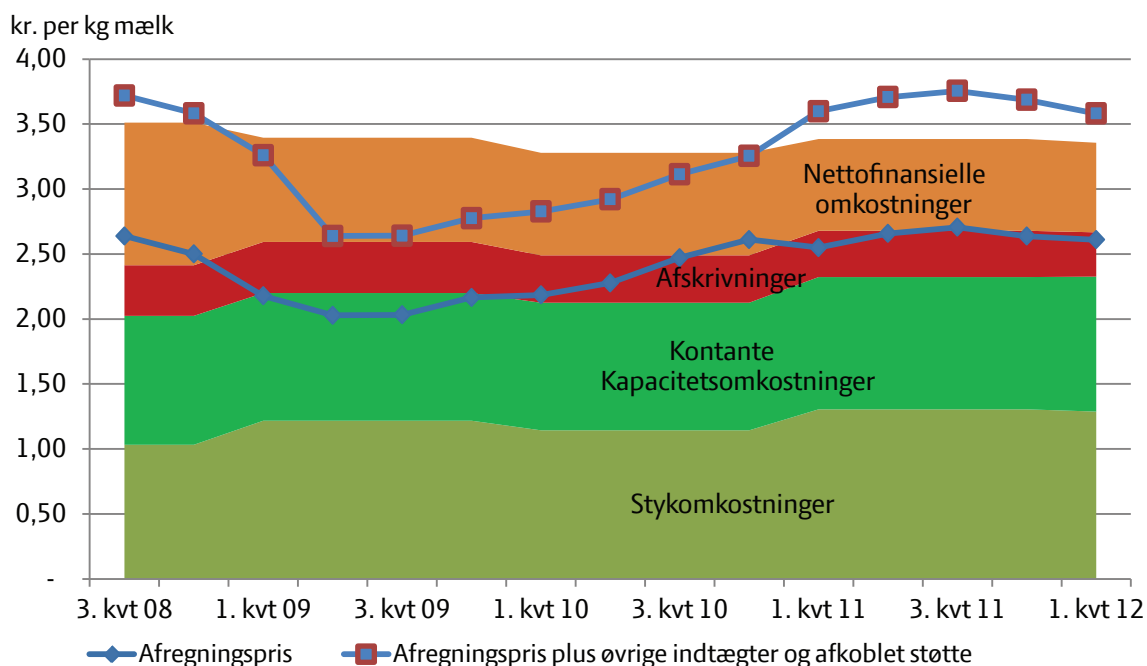
I de kommende kvartaler forventes driftsresultat pr. kg mælk at blive lavere end gennemsnittet for 2011. Resultatet pr. kg mælk forventes dog i 2012 stadig at ligge over niveauet for både 2009 og 2010.

Bruttoudbytte pr. kg mælk forventes i 2012 at blive omkring 16 øre lavere end i 2011. Dette forklares ud fra forventning om lavere afregningspris samt fraværd af udbetaling fra Arlas strategifond, som påvirkede resultatet i 2011 positivt.

Omkostningsniveauet pr. kg mælk i 2012 forventes at blive nogle få øre lavere end i 2011, hvilket primært skyldes forventninger om lavere afskrivninger og finansieringsomkostninger pr. kg mælk.

Udover at driftsresultatet skal aflønne ejerfamiliens arbejdsindsats og forrentning af egenkapital, skal driftsresultatet også dække afskrivningen af kvote, da disse poster ikke indgår i beregningen af driftsresultatet.

Figur 1. Indtægter og omkostninger pr. kg leveret mælk for det gennemsnitlige konventionelle kvægbrug, stor race

Figur 1. Data stammer fra DLBR's Økonomidatabase, 2008-2010-tallene er realiserede regnskabstal. 2011 og 2012-tallene er med udgangspunkt i Videncentret for Landbrug, Kvægs indkomstprognose fra december 2011.

Mælk minus foder

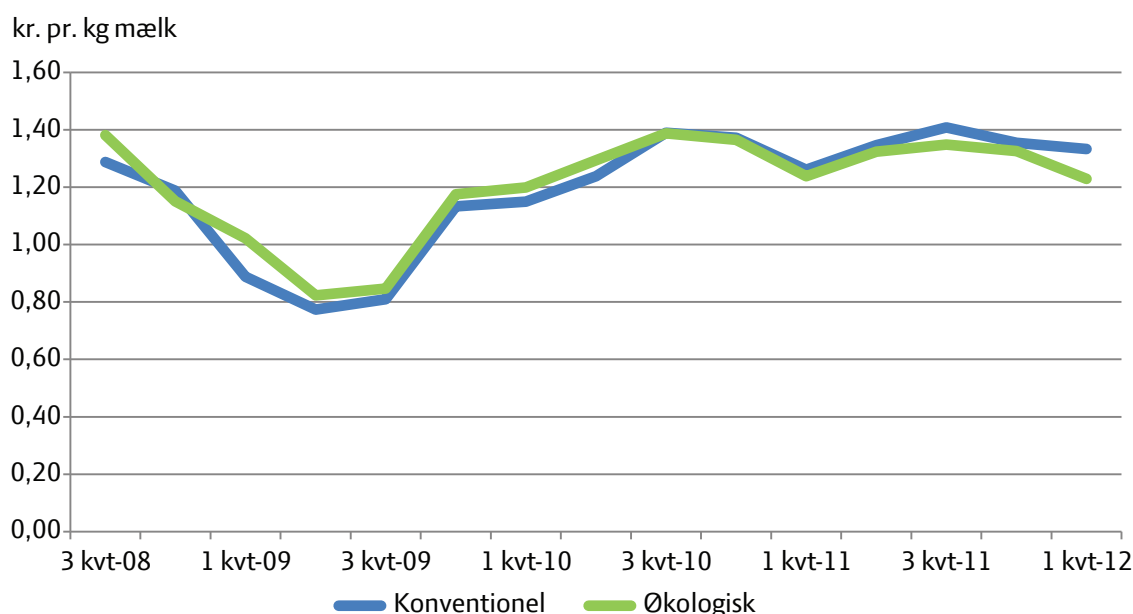
Følgende nøgletal fortæller, hvor meget der er tilbage af mælkeprisen, efter alle foderomkostninger er afholdt.

Nøgletallet "mælk minus foder" ligger i indeværende kvartal på 1,33 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige konventionelle producent. Hvilket er 2 øre lavere end forrige kvartal. For de konventionelle producenter er nøgletalen nu på niveau med 1. kvartal 2011.

For økologerne forventes nøgletallet at ligge på 1,23 kr. pr. kg mælk i 1. kvartal 2012. Her er der tale om et fald på 10 øre i forhold til 4. kvartal 2011. "Mælk minus foder" er faldet mere for økologerne end for de konventionelle producenter, da der har været markante stigninger på de økologiske fodermidler i vinteren 2011/12¹.

¹ Da den interne grovfoderpris for 2011 er blevet ændret for både 3. kvartal 2011, 4. kvartal 2011 og 1. kvartal 2012, siden "kvægøkonomisk nyhedsbrev november 2011" udkom, så er værdien "mælk minus foder" i 3. og 4. kvartal 2011 forskellig fra den værdi, der blev præsenteret i det forrige nyhedsbrev.

Figur 2. Mælk minus foder for hhv. konventionel og økologisk mælk, stor race

Figur 2. Udviklingen i nøgletallet "mælk minus foder" fra 3. kvartal 2008 til 1. kvartal 2012. Mælkeindtægten for begge driftsformer er med udgangspunkt i den gennemsnitlige afregningspris pr. kg mælk (inklusive forventet efterbetaling og konsolidering på ejerbeviser, men eksklusiv sæson) fra Farmtal Online. Foderomkostninger pr. kg mælk er for begge driftsformer fremkommet med udgangspunkt i budgetkalkulernes foderplan på Farmtal Online 2011 og 2012 for malkekøer, stor race med opdræt, 1 årsko + 1,1 årsopdræt. Faktorpriserne er ligeledes fra Farmtal Online. Både mælkepriser og inputpriser er realiserede priser for 3. kvartal 2008 frem til 4. kvartal 2011. 1. kvartal 2012 er prognosepriser.

Mælkepris

Den gennemsnitlige afregningspris for konventionel standardmælk, tung race (4,2 % fedt, 3,4 % protein) er i øjeblikket på 2,59 kr. pr. kg mælk for konventionel mælk og 3,17 kr. pr. kg for økologisk standardmælk tung race.

Arla ændrede pr. 2. januar 2012 på baggrund af den vedvarende stærke efterspørgsel efter smørfedt forholdet mellem fedt og protein i deres afregningsmodel fra 1,7 til 1,4. For standardmælk har ændringen ingen konsekvens for afregningsprisen. Mens ændringen betyder en stigning på omkring 3 øre i afregningsprisen for jersey mælk. I forbindelse med ændringen i forholdet mellem værdistofferne sænkede Arla også mælkeprisen med 2 øre pr. kg mælk.

Derudover kom der yderligere en sænkning i den aktuelle mælkepris den 6. februar 2012 på 7,4 øre pr. kg mælk. Som konsekvens af ændrede regnskabsregler med hensyn til opskrivning af goodwill besluttede Arlas repræsentantskab, at Arla skal gå efter 3 % til årsdisponering. Dermed bliver det forventede beløb til årsdisponering 6 øre, hvoraf 2/3 forventes at blive udbetalt til landmanden eller tælle med i den del af konsolideringen, der kommer på ejerbeviser. Nettoeffekten af ændringer i mælkeprisen bliver et fald i afregningsprisen på omkring 3,5 øre for den gennemsnitlige mælkeproducent, hvoraf de 7,4 øre har direkte likviditetseffekt.

Efter at trenden ifølge chefkonsulent Kristian Svendsen, Landbrug og fødevarer på det globale

mælke markedet har peget nedad gennem hele efteråret 2011, ser det nu ud til, at der i det nye år er kommet mere balance i markedet. Dog er der i øjeblikket store usikkerheder omkring prisniveauet for de kommende måneder.

At markedet er kommet mere i balance, kan blandt andet forklares med, at væksten i den new zealandske mælkeproduktion er aftaget noget her i vinteren i 2011/12, hvilket skyldes, at Sydøen vise steder har været ramt af forbigående tørke i starten januar. Dette har medvirket til, at trenden med støt faldende ligevægtspriser på Global Dairy Trade børsen, som har været gældende siden midten af marts 2011, ser ud til at nu være brudt. Den gennemsnitlige ligevægtspris samlet set har været generelt svagt stigende siden midten af november 2011. På børsen 1. februar var der dog tale om et mindre fald på GDT børsen i den gennemstilte pris. Dette gennemsnitstal dækker dog over stor spredning mellem de forskellige produktkategorier.

Den globale efterspørgsel med Kina som vækstlokomotiv er fortsat på et højt niveau. Dog er den kinesiske import af mejeriprodukter aftaget en smule i de sidste måneder. Væksten i den kinesiske økonomi er i øjeblikket også lidt lavere end de meget høje vækstrater, der har været reglen de senere år. Væksten i Kina ligger dog stadig et pænt stykke over vækstraterne, der kendetegner de vestlige landes økonomier. Det positive for mælke markedet med den kinesiske vækstsituation er, at mens væksten i Kina tidligere var eksportdrevet, så er væksten nu i højere grad drevet af den indenlandske velstandstigning, hvilket alt andet lige også vil styrke efterspørgslen efter mejeriprodukter på det lange sigt.

Den markante svækkelse af euroen i forhold til dollaren har forbedret den europæiske mælke-sektors konkurrenceevne. Eksporten udad EU har været stigende gennem de seneste måneder. Da der ikke er noget stort mælkeoverskud i EU for tiden forventes den stigende eksportefter-spørgsel også at holde hånden under priserne på det pressede europæiske marked.

Samlet set tegner sig til, at det globale mælke marked i starten af 2012 er kommet mere i balance i forhold til udsigterne i slutningen af 2011. Hjemmemarked – særligt markedet for højværdipro-dukter - er dog stadig svagt. Mælke markedet holdes oppe af efterspørgslen uden for EU.

Se i øvrigt KvægInfo 2276 for udsigterne for mælke marked frem mod 2015.

Oksekød

Ifølge chefkonsulent K.B. Lind Pedersen, Landbrug og Fødevarer, så har afregningspriserne for oksekød givet efter i 4. kvartal sammenlignet med 3. kvartal for de fleste kategoriers vedkom-mende men dog forholdsvis beskedent. Hermed fortsatte tendensen fra 3. kvartal med lavere priser end kvartalet før. Imidlertid har det været kvartaler med et stort udbud af handyr.

De vejede afregningspriserne for alle kategorier var i 4. kvartal næsten 3 % lavere end priserne i 3. kvartal 2011. Der er nedgang for samtlige kategorier dog undtagen for køer. Sammenlignet med samme kvartal året før er der dog stadig tale om en prisfremgang på godt 13 % i gennem-

snit. Der må forventes fremgang i priserne fra 4. kvartal 2011 til 1. kvartal 2012, da priserne i 4. kvartal har været påvirket af et ret stort udbud af handyr på grund af fremrykning af dyr til 2011, så der kunne opnås en højere handyrpræmie med slagtning i 2011 frem for 2012, og samtidig kunne de så tælle med i referenceperioden for afkoblingen af handyrtillæg.

Oksekødspriserne har været kraftigt stigende de første uger af januar 2012, hvilket skyldes meget beskedne slagtninger, hvilket må tolkes som konsekvenser af de mange fremrykkede slagtninger i 4. kvartal 2011.

Der forventes gode udsigter for eksporten af oksekød ud af EU, hvor Rusland og landene i Mellemøsten forventes at aftage betydelige mængder. Mens importen til EU forventes at blive beskeden. Som det er tilfældet med mælke markedet ligger efterspørgselen i EU også underdrejet grundet den meget usikre økonomiske situation, og markedet holdes oppe af efterspørgslen fra eksportmarkederne.

Salgsafgrøder

Kornpriserne er forsat på et relativt højt niveau. Det globale kornmarked er dog i øjeblikket meget nervøst, hvor de vejrmæssige forhold i Sydamerika samt landene omkring Sortehavet vil have afgørende betydning for prisdannelsen i de næste måneder. Grundet tørken i Sydamerika samt den ekstreme kulde i Rusland, og de øvrige sortehavslande er kornpriserne steget de sidste uger.

Fodermidler

Prisen for konventionel foderbyg ligger i øjeblikket på omkring 150-155 kr. pr. hkg. Som konsekvens af de stigende kornpriser er der også oplevet stigninger på foderblandinger de seneste uger.

Den vejledende interne grovfoderpris er 1,10 kr. pr. FE for konventionelt og 1,40 kr. pr. FE økologisk grovfoder. Grovfoderprisen ligger dermed på niveau med, hvad den gjorde sidste år. Der er dog store forskelle på de faktiske omkostninger ved at dyrke en FE grovfoder fra bedrift til bedrift.

Sojaskrå har de sidste mange måneder lagt stabilt omkring 235-240 kr. pr. hkg. Priserne på rapskager og -skrå har været stigende inden for de seneste måneder, og dermed er forskellen på de to protein kilder blevet mindsket.

De økologiske fodermidler har oplevet store stigninger i de seneste måneder. Dette er primært drevet af markante stigninger i de økologiske proteinkilder. Dette skyldes dels dårligt høst-udbytte, grundet meget regnfuld høstperiode i det meste af Europa. Derudover er udbuddet

påvirket af den italienske proteinskandale, hvor mange af leverandører af økologiske proteinkilder er blevet afsløret i at sælge konventionelle produkter som økologiske. Som konsekvens af denne afsløring har disse producenter mistet retten til at være leverandører af økologiske proteinkilder, hvilket har reduceret udbuddet betydeligt.

Renter

Afmatningen i den globale vækst er tiltaget. Det er især OECD-landene, der er hårdt ramt. I den kommende tid forventes der lav og ustabil, men stadig overvejende positivt vækst. Der er dog en betydelig risiko for en decideret recession i flere toneangivende lande.

Samtidig er gældsniveauet alarmerende højt i mange af de sydeuropæiske lande. Dette gælder især i Grækenland, der endnu engang står over for en truende statsbankerot, hvis de private investorer ikke indvilliger i at eftergive 100 milliarder EURO af Grækenlands gæld.

Grundet de svage vækstudsigter og gældskrisen er renterne historisk lave i Danmark. Der er ikke udsigt til renteforhøjelser inden for overskuelig fremtid - snarere tværtimod. Derudover har den store usikkerhed omkring den finansielle situation i de sydeuropæiske lande medført øget kapitaltilstrømning til Danmark, da investorerne betragter den danske krone som en sikker tilflugtsvaluta. Dette har resulteret i, at nationalbankens toneangivende rente for første gang nogensinde er lavere end den toneangivende rente i EURO-zonen. Der er tilmed udsigter til at dette spænd kan gå hen og blive større.

Mens rentesatserne er blevet lavere, så er bidragssatserne på både bank- og realkreditlånene til landbruget blevet hævet gennem 2011 og der er forventninger om yderligere stigninger i bidragssatserne i 2012 og 2013. Dette slår mest direkte igennem på nyudlån. Den forventede nettoeffekt for kvægbruget som helhed af dels lavere rente- og højere bidragssatser er, at finansieringsudgifterne er en anelse lavere i forhold til for et år siden. Det skal dog understreges, at udviklingen i bidragssatser er meget forskellige fra bedrift til bedrift, og afhænger af den enkelte landmands betalingsevne samt den enkelte finansielle institutions bidragspolitik.

Kvægbruget er meget følsomt over for rentestigninger. For den gennemsnitlige mælkeproducent skal en stigning i det generelle renteniveau på et procentpoint modsvares af en stigning i mælkeprisen eller en reduktion i de øvrige driftsomkostninger på 15 øre pr. kg mælk. Rentefølsomheden er stigende med besætningsstørrelsen.

Kvotepriis

Ligevægtsprisen på den netop afsluttede børs forventes at lande lige over 1,01-1,06 kr. pr. kg mælk. Hvilket er uændret i forhold til novemberbørsen 2011. I forhold til februarbørsen 2011 er der her tale om et fald på omkring 1,25 kr. pr kg mælk.

Hvis der regnes med, at pengene, der bliver bundet i kvote, skal forrentes med 5 %, svarer det til en årlig kvoteomkostning til afskrivninger og forretninger på 30 øre pr. kg mælk for kvote købt på februarbørsen 2011.

I uge 3 lå udnyttelse af landekvoten på 99,49 %. På samme tidspunkt sidste år lå kvoteudnyttelsen på 101,0 %. Siden uge 45 har mælkeindvejnngen ligget over indvejnngen de foregående 2 år. Dog har det meget kolde vejr de seneste 2 uger medført et fald i indvejnngen på det allerseneste. Samlet set forventes at Danmark kommer tæt på fuld kvoteudnyttelse i 2011/12.

Ved kvoteårets start blev landekvoten forhøjet med 1 %. Hvert år indtil kvoteåret 2014/15 vil der komme tilsvarende forhøjelse af landekvoten. Det sidste år af kvotens levetid vil den nationale kvote ikke blive forhøjet.